

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

דוחות כספיים ליום
31 בדצמבר 2019

ירושלים
תמוז התש"ף
יולי

2020

תוכן העניינים

3 דוח רואי החשבון המבקרים
4 דוחות על המצב הכספי
5 דוחות על הביצוע הכספי
6 דוחות על השינויים בנכסים נטו
7 דוחות על תזרימי המזומנים
8 דוחות על ביצוע התקציב (לא מבוקר)
9 דוחות על שינויים בתקציב (לא מבוקר)
10 ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים של משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביקרנו את הדוחות המצורפים - הדוחות על המצב הכספי של משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור (להלן - המשרד) לימים 31 בדצמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2018, הדוחות על הביצוע הכספי, הדוחות על השינויים בנכסים נטו והדוחות על תזרימי המזומנים לשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה באחריות המנכ"ל והחשב של המשרד. באחריותנו לחוות דעה על הדוחות בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני הביקורת המקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, עלינו לתכנן את הביקורת ולבצע כדי להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. הביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים; בחינה של כללי החשבונאות שישמשו ושל האומדנים המשמעותיים שעשו המנכ"ל והחשב של המשרד; וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים האלה משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של המשרד לימים 31 בדצמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2018, ואת הביצוע הכספי והשינויים בנכסים נטו ותזרימי המזומנים שלו לשנים שהסתיימו באותם תאריכים, בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית.

בן דוד שלוי קופ ושות'
רואי חשבון

ירושלים

**משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור**

דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2018	2019		
באלפי ש"ח			
623	743		נכסים שוטפים
1,463	857	3	מזומנים ושווי מזומנים חייבים ויתרות חובה
<u>2,086</u>	<u>1,600</u>		סך הכול נכסים שוטפים
6,753	6,694	4	נכסים שאינם שוטפים
244,432	233,034	5	יתרת חובה בגין התחייבות לחידוש כלי רכב
34,366	33,966	6	רכוש קבוע, נטו
<u>285,551</u>	<u>273,694</u>		נכסים בלתי מוחשיים, נטו
			סך הכול נכסים שאינם שוטפים
<u>287,637</u>	<u>275,294</u>		סך הכול נכסים
31,778	30,623	7	התחייבויות שוטפות
<u>31,778</u>	<u>30,623</u>		זכאים ויתרות זכות
			סך הכול התחייבויות שוטפות
50,795	53,586	8	התחייבויות שאינן שוטפות
<u>50,795</u>	<u>53,586</u>		התחייבויות בגין זכויות עובדים
			סך הכול התחייבויות שאינן שוטפות
<u>205,064</u>	<u>191,085</u>		נכסים נטו
<u>287,637</u>	<u>275,294</u>		סך הכול התחייבויות ונכסים נטו

רמי סלמה
חשב משרד מבקר
המדינה

ישי וקגן
מנכ"ל משרד מבקר
המדינה

תאריך אישור
הדוחות הכספיים

הביאורים המצורפים הם חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים

משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

דוחות על הביצוע הכספי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		ביאור	
2018	2019		
באלפי ש"ח			
317,467	338,248		הכנסות
30	1		הכנסות מתקציב
317,497	338,249		הכנסות מהשתתפות והכנסות אחרות
			סך הכול הכנסות
			הוצאות
251,262	267,117	9	שכר עבודה והטבות לעובדים
80,317	86,052	10	הוצאות תפעוליות
8,487	11,965	11	הנהלה וכלליות
5	6		הוצאות מימון, נטו
340,071	365,140		סך הכול הוצאות
(22,574)	(26,891)	2 (יז)	עודף (גירעון) נטו לשנה

הביאורים המצורפים הם חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים

משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

דוח על השינויים בנכסים/הון

סך הכול	קרנות הון והשפעה מצטברת באלפי ש"ח	עודפים (גירעונות) נצברים	
214,056	164,174	49,882	יתרות ליום 1 בינואר 2018
13,582	13,582	-	שינויים במהלך השנה
(22,574)	-	(22,574)	שינוי בהתחייבויות לפנסיה תקציבית גירעון לשנה
205,064	177,756	27,308	יתרות ליום 31 בדצמבר 2018
12,912	12,912	-	שינויים במהלך השנה
(26,891)	-	(26,891)	שינוי בהתחייבויות לפנסיה תקציבית גירעון לשנה
191,085	190,668	417	יתרות ליום 31 בדצמבר 2019

הביאורים המצורפים הם חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים

משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

דוחות על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2019
באלפי ש"ח	
(22,574)	(26,891)
35,740	36,933
13,166	10,042
(6,102)	(3,542)
(7,485)	(6,380)
(13,587)	(9,922)
(421)	120
1,044	623
623	743

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

גירעון לשנה
התאמות הדרושות להצגת תזרים המזומנים מפעילות שוטפת
מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

רכישת נכסים קבועים
רכישת נכסים בלתי מוחשיים
מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

התאמות הדרושות להצגת תזרים המזומנים מפעילות שוטפת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2019
21,192	21,720
2,014	1,625
23,206	23,345
(252)	606
(1,485)	(1,155)
749	1,166
(30)	-
13,582	12,912
(30)	59
12,534	13,588
35,740	36,933

הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים
פחת
עלייה בהתחייבויות בשל סיום יחסי עבודה, נטו

שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות
ירידה (עלייה) בחייבים ויתרות חובה
ירידה בזכאים שונים ויתרות זכות
עלייה בהתחייבויות בגין עובדים
ירידה בהתחייבויות תלויות
שינוי בקרן הון
קיטון ביתרת חובה בגין התחייבות לחידוש כלי רכב

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

דוחות על ביצוע התקציב

דוח ביצוע תקציב ההוצאות לפי תחומי פעולה (באלפי ש"ח) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
2019:

תחום פעולה	תיאור	תקציב ברוטו	הכנסה מיועדת	ביצוע ברוטו	הכנסה מיועדת	הפרש ברוטו	שיעור הביצוע	התחייבויות לשנה הבאה *	שיעור ביצוע **
01	ניהול ומטה	43,792	-	32,908	-	10,884	75.15%	2,570	81%
02	ביצוע הביקורת	156,670	-	147,150	-	9,520	93.92%	5	94%
03	נציבות תלונות הציבור	44,185	-	42,516	-	1,669	96.22%	151	97%
06	אמרכלות	153,948	-	99,916	-	54,032	64.90%	31,008	85%
04	חד פעמי	41,427	-	16,280	-	25,147	39.30%	12,018	68%
05	רזרבה	7,408	-	-	-	7,408	0%	-	0%
	סך הכול	447,430	-	338,770	-	108,660	75.71%	45,752	86%
	הכנסות מדינה ***	-	-	-522	-	522	-	-	-
	סך הכול	447,430	-	338,248	-	109,182	75.61%	45,752	86%

* ההתחייבויות לשנה הבאה: על פי חוק יסודות התקציב ניתן לבצע התחייבויות לשנה העוקבת על בסיס תקציב מזומן (ללא הרשאה להתחייב). התחייבויות אלו צפויות להתממש במזומן בשנת התקציב 2020.

** שיעור הביצוע לאחר התחייבויות לשנה הבאה.

*** סכום זה כולל הכנסות מרכישת זכויות גמלה והכנסות מאגרות חופש המידע.

**משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור**

דוחות על ביצוע התקציב

דוח שינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי תחומי פעולה (באלפי ש"ח) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 :

תחום פעולה	תיאור	תקציב מקורי	שינויים	עודפים	תקציב על שינויו	ביצוע התקציב	שיעור ביצוע מתקציב על שינויו
01	ניהול ומטה	31,902	-	11,890	43,792	32,908	75%
02	ביצוע הביקורת	150,976	-	5,694	156,670	147,150	94%
03	נציבות תלונות הציבור	40,519	-	3,666	44,185	42,516	96%
06	אמרכלות	126,505	-	27,443	153,948	99,916	65%
04	חד פעמי	24,486	-	16,941	41,427	16,280	39%
05	רזרבה	7,408	-	-	7,408	-	0%
	סך הכול	381,796	-	65,634	447,430	338,770	75.71%
	הכנסות מדינה	-	-	-	-	-522	-
	סך הכול	381,796	-	65,634	447,430	338,248	75.61%

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי

א. משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור פועל כיום מתוקף חוק יסוד: מבקר המדינה, אשר נחקק בשנת 1988, וכן מכוח חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

ב. תפקידו של מבקר המדינה הוא לבקר את הרשות המבצעת ואת זרועותיה - לפקח ולבצע ביקורת חיצונית על מגוון הפעולות של משרדי הממשלה, מוסדות המדינה, זרועות מערכת הביטחון, מוסדות השלטון המקומי, התאגידים הסטוטוריים, החברות הממשלתיות וגופים ציבוריים שונים. זאת כדי לוודא שהם פועלים בהתאם לחוק, למינהל התקין ולטוהר המידות ועל פי עקרונות של יעילות וחסכון. כמו כן על מבקר המדינה לוודא כי עובדי הציבור ונבחרי נוסאים באחריותם הציבורית, לשמור על האינטרסים הציבוריים ולהגן על זכויות הכלל והפרט ועל ערכי הדמוקרטיה. נוסף על כך מוסמך מבקר המדינה לבחון כל עניין אחר שראה בו צורך.

מבקר המדינה הוא גם נציב תלונות הציבור, ובתפקידו זה הוא משמש כתובת לבירור תלונות של מי שנפגעו מפעולתם של גופים ממלכתיים וציבוריים על פי החוק. כדי שמבקר המדינה יוכל למלא את תפקידו מעניק לו חוק יסוד: מבקר המדינה סמכות נרחבת לקבלת מידע מהגופים המבוקרים. במילוי תפקידו אחראי מבקר המדינה כלפי הכנסת בלבד, והוא אינו תלוי בממשלה.

מלבד תפקידו המתוארים לעיל מופקד מבקר המדינה על תחומי הביקורת האלה:

- (1) ביקורת על החשבונות של הסיעות והמפלגות בכנסת (לפי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973) וענייני הכספים של הסיעות והרשימות המשתתפות בבחירות לרשויות המקומיות (לפי חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג-1993). בכלל זה נעשית ביקורת על השימוש בכספים המוקצבים למפלגות מהקופה הציבורית בתקופת הבחירות.
- (2) ביקורת חשבונותיהם של מועמדים בבחירות המקדימות (פריימריז) המתקיימות במפלגות.
- (3) ביקורת על המידה שבה ממלאים השרים וסגני השרים את הכללים למניעת ניגוד עניינים. בכלל זה על השרים וסגני השרים להגיש למבקר המדינה עם כניסתם לתפקיד, ומדי שנה בשנה, הצהרה על הכנסותיהם, על נכסיהם, על ההון שברשותם, על עיסוקיהם ועל תפקידים אחרים שהם ממלאים.

מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור מבצע את תפקידו בעזרת עובדי משרדו. הוא עומד בראש המשרד, וכפוף לו מנכ"ל המשרד. היחידות המקצועיות של המשרד נחלקות לשתי זרועות - זרוע ביקורת המדינה וזרוע נציבות תלונות הציבור.

זרוע ביקורת המדינה כוללת חמש חטיבות המופקדות על הביקורת בתחומים השונים של המינהל הציבורי:

- (1) החטיבה לביקורת תחומי כלכלה ותשתיות לאומיות;
- (2) החטיבה לביקורת משרדי ממשלה ומוסדות שלטון;
- (3) החטיבה לביקורת תחומי חברה ורווחה;
- (4) החטיבה לביקורת מערכת הביטחון;
- (5) החטיבה לביקורת השלטון המקומי.

זרוע נציבות תלונות הציבור מופקדת על בירור תלונות הציבור בהתאם לסמכותו של מבקר המדינה כנציב תלונות הציבור. בנציבות תשעה אגפים המופקדים על קבלת התלונות, מיון ובירורן על פי החוק.

נוסף על זרועות הביקורת ונציבות תלונות הציבור כולל המשרד את יחידות המטה, ובכללן יחידת הייעוץ המשפטי, חטיבת המינהל ומשאבי אנוש, היועצים לעניינים כלכליים והנדסיים, האגף לתכנון, אסטרטגיה ובקרה, האגף למערכות מידע, אגף ההדרכה ומרכז מידע ואגף העריכה והפרסומים.

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

המשרד הראשי נמצא בקריית הלאום בירושלים, ובו פועלות לשכותיהם של מבקר המדינה והמנכ"ל. כמו כן פועלות במשרד שתי לשכות אזוריות, בתל אביב ובחיפה. נציבות תלונות הציבור מפעילה לשכות בלוד, בבאר שבע ובנצרת.

ג. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- המשרד
 - הממשלה
 - ישות ממשלתית
 - ישות ממשלתית
 - עסקית
 - מטבע הדיווח
 - שווי הוגן
 - מדד
- משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור.
ממשלת מדינת ישראל.
כל משרדי הממשלה ויחידות הסמך שלה וכן ישויות סטוטוריות שאופי פעילותן אינו עסקי או שאינן פועלות כמשק סגור.
ישות שיש לה כל המאפיינים האלה:
1. יכולת להתקשר בחוזה בשם עצמה;
2. הסמכות הכספית והתפעולית לנהל עסקים;
3. ישות המוכרת סחורות או מספקת שירותים, במהלך עסקיה הרגיל, לישויות אחרות, ברווח או תוך כיסוי מלא של ההוצאות;
4. ישות שאינה נסמכת על מימון ממשלתי מתמשך כדי להיות עסק חי (למעט רכישת תפוקות בעסקה שאינה מושפעת מיחסים מיוחדים בין הצדדים);
5. ישות הנשלטת על ידי ישות ממשלתית.
המטבע המשמש בהצגת הדוחות הכספיים.
הסכום שבו ניתן להחליף נכס, או לסלק התחייבות, בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון שאינם קשורים, הפועלים בצורה מושכלת.
מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מדי פעם בפעם.

ד. מערכות מידע

הדוחות הכספיים מבוססים על נתוני הביצוע כפי שנרשמו במערכות הפיננסיות השונות של משרד מבקר המדינה, ובהן מערכת SAP אשר הוטמעה במשרד ומערכות ייעודיות אחרות. משרד מבקר המדינה החל להשתמש במערכת SAP בשנת 2014. במערכת מנוהלים בין היתר הנושאים האלה: מערך הניהול הפיננסי, ביצוע התשלומים, מצבת התחייבויות המשרד, נכסי המשרד, משאבי האנוש. למערכת שהוטמעה במשרד הוסבו נתונים ממערכות מידע ישנות - דבר שעלולות להיות לו השפעות על נתוני הדוחות הכספיים, על כל המשתמע מכך.

ה. הצגת דוחות כספיים מבוקרים לראשונה

בהמשך למעבר ממערכת חשבשבת למערכת SAP, שהחל כאמור בשנת 2014, נערכים במשרד מבקר המדינה משנת 2015 דוחות כספיים. יתרות חובה וזכות שנוצרו בשנים שקדמו לשנת 2015 נרשמו מול קרנות הון.

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

להלן עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמו בעקביות בעריכת הדוחות הכספיים:

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים של המשרד נערכו בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים שפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית. תקנים אלה מבוססים בעיקר על תקני חשבונאות בין-לאומיים למגזר הציבורי (IPSAS) שמפרסמת הוועדה הבין-לאומית לתקני חשבונאות למגזר הציבורי (IPSASB) של הפדרציה הבין-לאומית של רואי החשבון (IFAC), והם הותאמו לסוגיות המיוחדות העולות מיישום מערך הדיווח הכספי בממשלת ישראל.

ב. בסיס דיווח

בשנת 2014 החל המשרד לדווח על בסיס חשבונאות מצטברת. תקן חשבונאות ממשלתי מס' 1 בדבר הצגת דוחות כספיים קובע את כללי ההצגה של הדוחות הכספיים על בסיס מצטבר של ישויות ממשלתיות. התקן קובע כללים מנחים להצגת הדוחות, ומפרט את הדרישות לגבי המבנה שלהם ותוכנם.

תקן חשבונאות ממשלתי מס' 1 קובע בין היתר כי מערכת מלאה של דוחות כספיים הערוכים על בסיס מצטבר תכלול את הרכיבים האלה: דוח על המצב הכספי; דוח על הביצוע הכספי; דוח על השינויים בנכסים נטו/הון עצמי או בהתחייבויות נטו/גירעון בהון; דוח על תזרימי המזומנים; וכן מדיניות חשבונאית וביאורים לדוחות הכספיים.

ג. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעת הכנתם של הדוחות הכספיים, עריכתם והצגתם על פי כללי החשבונאות המקובלים נדרשת הנהלת המשרד לבצע אומדנים ולהניח הנחות המשפיעים על הנתונים המוצגים בדוחות ובביאורים הנלווים אליהם. מעצם טיבם של אומדנים והנחות, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים נדרשת הנהלת המשרד להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי-ודאות. בשיקול הדעת שהיא מפעילה בקביעת האומדנים מתבססת ההנהלה על ניסיון העבר, על עובדות שונות, על גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. ההנחות שבבסיס אומדנים אלה נסקרות באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

אומדנים קריטיים

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים שנעשו תוך יישום המדיניות החשבונאית - אומדנים ששינוי מהותי בהם עשוי לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות המוצגים בדוחות הכספיים:

- **התחייבויות בגין זכויות עובדים** - התחייבויות אלה מבוססות על נתונים רבים, וחישובן כרוך בקביעת הנחות שונות. לפרטים נוספים ראו ביאור 8 להלן.
- **התחייבויות תלויות והפרשה לתביעות משפטיות** - סיכויי הצלחתן של תביעות משפטיות שהוגשו נגד משרד מבקר המדינה - שעל פיהן נאמד הסכום שיש לכלול כהפרשה בדוחות הכספיים, אם בכלל - הוערכו בעיקר בהסתמך על חוות דעת היועצים המשפטיים של המשרד. הערכות אלה מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי של היועצים, בהתחשב בשלב שבו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון שנצבר בנושאים השונים. תוצאות התביעות בפועל עלולות להיות שונות מהערכות אלה.

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

ד. מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מידי ופיקדונות לפי דרישה. כשווי מזומנים נחשבות השקעות לזמן קצר בעלות נזילות גבוהה, הניתנות בקלות להמרה לסכומים ידועים של מזומנים והחשופות לסיכון לא משמעותי של שינויים בערך. בשווי מזומנים נכללים, בין היתר, פיקדונות לזמן קצר שהופקדו בבנק ישראל או בבנקים מסחריים בישראל ושהתקופה עד מועד מימושם, בעת ההשקעה המקורית בהם, לא עלתה על שלושה חודשים.

ה. הפרשה לחובות מסופקים

ההפרשה לחובות מסופקים מחושבת באופן ספציפי בגין חובות מזוהים אשר לדעת הנהלת המשרד גבייתם מוטלת בספק, ובעיקר חובות שחלפו שישה חודשים מהמועד שנקבע לפירעונם.

ו. רכוש קבוע

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי הפחת שנצבר וההפסדים מירידת הערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס או להקמתו לשם הבאת הנכס למקום ולמצב הדרושים להפעלתו בהתאם ליעודו. כאשר נכס מתקבל ללא עלות או בעלות סמלית, עלותו היא שוויו ההוגן במועד קבלתו. פריטי רכוש קבוע מסוימים שלא היו נתונים זמינים על עלותם נכללו במועד ההכרה לראשונה בדוחות הכספיים בהתאם לאומדן שוויים ההוגן, כמפורט להלן.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות משמעותיות של בדיקות תקופתיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט, אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית מהפריט או פוטנציאל השירות הגלום בו יזרמו פנימה, וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. החלק בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

פחת

פחת נזקף לדוח על הביצוע הכספי בעיקר לפי שיטת הקו הישר על פי אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע.

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הוא כדלקמן:

מבנים ושיפורים במושכר	-	עד 25 שנים
חומרה ומערכות מחשוב	-	3 שנים
ריהוט וציוד משרדי	-	7 עד 15 שנים
נכסי אבטחה	-	7 עד 15 שנים
אחר	-	שיעור הפחת יקבע בהתאם לאופי הנכס

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שיפורים במושכר מופחתים בהתאם למשך תקופת השכירות, שאינה עולה על משך חייו השימושי המשוער של הנכס.

משרד מבקר המדינה

ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

ז. נכסים בלתי מוחשיים

1. נכס בלתי מוחשי הוא נכס לא כספי, ניתן לזיהוי וחסר מהות פיזית. נכס זה ניתן לזיהוי אם הוא ניתן להפרדה או שנובע מזכויות חוזיות או זכויות משפטיות אחרות, וזאת בלי להתחשב בשאלה אם זכויות אלה ניתנות להעברה או ניתנות להפרדה מהמשרד או מזכויות וממחויבויות אחרות.
2. נכס בלתי מוחשי מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישתו.

ח. עלויות תוכנה ועלויות פיתוח אתר אינטרנט

עלויות תוכנה ועלויות פיתוח אתר אינטרנט נרשמות בכפוף להוראת תכ"ס 2.2.0.17 בדבר "רישום נכסים בלתי מוחשיים". עם זאת, הוראות תכ"ס 2.2.0.20 בדבר "רישום עלויות תוכנה" ו-2.2.0.21 בדבר "רישום עלויות פיתוח אתר אינטרנט" משמשות מסמך מנחה מפורט לנושאים אלו בנוגע לכללי ההכרה, המדידה ודרישות הגילוי.

ט. הפרשות

המשרד מכיר בהפרשות בדוחות הכספיים כאשר יש לו מחויבות קיימת (משפטית או משתמעת) בשל אירועי העבר, צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים המגלמים הטבות כלכליות כדי לסלקה, וניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות. הסכום המוכר כהפרשה הוא האומדן הטוב ביותר של הוצאה הנדרשת לסילוק המחויבות הקיימת במועד הדיווח. אם ההשפעה של ערך הזמן מהותית, סכום ההפרשה יימדד לפי הערך הנוכחי של ההוצאות הנדרשות לסילוק המחויבות.

י. נכסים תלויים

נכסים תלויים נובעים בדרך כלל מאירועים בלתי מתוכננים או לא צפויים, אשר אינם בשליטתה המלאה של הישות, ואשר יוצרים את האפשרות לתזרים פנימה של הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות לישות. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לקיומם של נכסים תלויים רק כאשר תזרים פנימה של הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות הוא צפוי (אך אינו קרוב לוודאי). נכסים תלויים נאמדים באופן מתמשך. אם הסבירות השתנתה כך שתזרים פנימה של הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות הוא קרוב לוודאי, וערך הנכס ניתן למדידה באופן מהימן - הנכס וההכנסה הקשורה בו מוכרים בדוחות הכספיים בתקופה שבה התרחש השינוי.

יא. התחייבויות בגין פנסיה תקציבית וצוברת והתחייבויות בגין סיום יחסי עבודה, נטו

התחייבויות בשל סיום יחסי עבודה לגבי עובדים שאינם נכללים בפנסיה תקציבית מחושבות בהתאם לתנאי ההעסקה שלהם. התחייבות המשרד בגין פנסיה תקציבית מכוסה על ידי מינהלת הגמלאות שבמשרד האוצר. על פי הוראת החשב הכללי, החל משנת 2012, חישוב העלות השנתית של ההטבה הרעיונית בגין עובדים הזכאים לפנסיה תקציבית בדוחות המשרד נקבע כ-20.83% מעלות השכר הפנסיוני.

יב. הטבות לעובדים

הטבות לעובדים לזמן קצר כוללות משכורות, ימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה והפקדות לביטוח לאומי, ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים. כאשר למשרד קמה מחויבות משפטית או משתמעת למתן מענקים לעובדים - מחויבות שניתן לאמוד באופן מהימן - המשרד מכיר בהתחייבות זו במועד שבו קמה.

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין

1. עסקאות שאינן חליפין הן עסקאות שאינן כוללות חליפין של ערכים, השווים בקירוב זה לזה, בין הצדדים לעסקה.
2. הכנסות מעסקאות שאינן חליפין כוללות:
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין שאינן נובעות ממיסים ואגרות.
הכנסות מהעברות הכוללות תרומות, מתנות ועוד.
3. הכנסות מעסקאות שאינן חליפין נמדדות לפי סכום השווה לנכס שהוכר בגין אותה עסקה, בניכוי כל התחייבות שהוכרה.

יד. הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין

1. הכנסות משירותים נכללות בעת ביצוע השירות, ובתנאי שמתקיימים כל התנאים האלה:
 - א. סכום ההכנסות ניתן למדידה באופן מהימן.
 - ב. צפוי שהטבות כלכליות הקשורות לעסקה יזרמו למשרד.
 - ג. העלויות שהתהוו או שיתהוו בגין העסקה ניתנות למדידה באופן מהימן.
2. ההכנסה נמדדת לפי שווייה ההוגן של התמורה שהתקבלה או התמורה שהמשרד זכאי לקבלה.

טו. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות

הדוחות הכספיים ערוכים בש"ח, שהוא מטבע הפעילות העיקרי של המשרד, ומעוגלים ל-1,000 ש"ח הקרוב. השקל הוא המטבע המשקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועל המשרד על כל יחידותיו.

2. עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות לש"ח לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הם ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ המתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ ונמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא כספיים המסווגים כזמינים למכירה, התחייבויות פיננסיות המוגדרות כהשקעות בפעילות חוץ, הלוואות לפעילות חוץ שהן חלק מההשקעה נטו בפעילות החוץ או גידורי תזרים מזומנים - כל אלה מוכרים בדוח על הביצוע הכספי. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה.

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

3. פרטים בדבר שערי מטבע חוץ ומדד המחירים לצרכן
להלן פרטים על מדדי המחירים לצרכן, שערי החליפין של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בתקופת החשבון:

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
100.09	100.69	מדד המחירים לצרכן (בנקודות) - בסיס ממוצע 2014
3.748	3.456	דולר של ארצות הברית (בשי"ח ל-1 דולר)

שיעור השינוי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (באחוזים)		
2018	2019	
0.8	0.6	מדד המחירים לצרכן
8.1	(7.8)	דולר של ארצות הברית

טז. גירעון או עודף חשבונאי

גירעון או עודף חשבונאי מבטא את ההפרש בין סך הוצאות המשרד לבין הכנסותיו על בסיס מצטבר. יתרה זו אמורה לשקף, על פי כללי החשבונאות המקובלים, את תוצאות הפעילות הכספית המצטברת של המשרד לשנה מסוימת. בשונה מבסיס מזומן, שבו מועד ההכרה בהכנסות ובהוצאות הוא בעת התקבול או התשלום הכספי, בבסיס מצטבר ההכרה תתרחש במועד התהוות ההוצאה או ההכנסה. בהתאם לכללי החשבונאות יוכרו הוצאות או הכנסות אף שאינן בהכרח בגין תקבול או תשלום כספי, דוגמת הוצאות פחת והפרשות לסיום יחסי עבודה. במקביל להתנהלות החשבונאית, המשרד מנהל מערך תקציבי על בסיס מזומן ואינו חורג ממגבלותיו.

יז. התחייבויות תלויות

אין תביעות כספיות תלויות ועומדות נגד המשרד.

**משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור**

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
באלפי ש"ח	
881	633
(95)	(95)
635	277
42	42
1,463	857

הלוואות ומקדמות לעובדים
הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות מראש
מקדמות לספקים

ביאור 4 - יתרת חובה בגין התחייבות לחידוש כלי רכב

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
באלפי ש"ח	
6,753	6,694

פיקדונות כלי רכב

כלי הרכב שברשות המשרד נרכשים על ידי מינהל הרכב הממשלתי. הפיקדונות מייצגים את השווי ההוגן של כלי רכב חדשים אילו היו נרכשים במקום כלי הרכב שבהם משתמש המשרד. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 מצבת הרכבים של המשרד כוללת 49 רכבי בעלות (מינהל הרכב) ועוד רכב בהשאלה זמנית מהמינהל.

**משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור**

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 5 - רכוש קבוע, נטו

ליום 31 בדצמבר						עלות
2018	2019					
סך הכול	סך הכול	נכסי אבטחה (3)	ריהוט וציוד משרדי (2)	חומרה ומערכות מחשוב	קרקע, מבנים ושיפורים במושכר (1)	
באלפי ש"ח						
325,095	331,197	8,937	12,272	15,991	293,997	יתרה ליום 1 בינואר
6,102	3,542	57	87	2,788	610	תוספות במהלך השנה
331,197	334,739	8,994	12,359	18,779	294,607	יתרה ליום 31 בדצמבר
פחת שנצבר						
71,409	86,765	4,603	5,946	10,416	65,800	יתרה ליום 1 בינואר
15,356	14,940	1,200	1,072	3,356	9,312	תוספות במשך השנה
86,765	101,705	5,803	7,018	13,772	75,112	יתרה ליום 31 בדצמבר
עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר						
244,432	233,034	3,191	5,341	5,007	219,495	
		15%-7%	15%-7%	33%	10%-0%	שיעור הפחת

(1) קרקע, מבנים ושיפורים במושכר

המבנה בירושלים: בשנת 2015 הסתיימה בניית משרד מבקר המדינה בקריית הלאום. פעילות המשרד בירושלים הועברה למבנה החדש בספטמבר אותה שנה. המבנה נרשם על בסיס העלויות שהצטברו בפועל. עלות הקרקע הסתכמה ב-23,891 אלפי ש"ח ועלות המבנה - ב-134,982 אלפי ש"ח.

המבנה בתל אביב: המבנה בתל אביב נרכש על ידי היום בדרך של "עסקת קומבינציה", במסגרת מכרז שפרסם מינהל מקרקעי ישראל לבניית בניין משרדים. היום נשא בעלויות הבנייה והפיתוח בתמורה למגרש שמסר לו המינהל. 9 מ-22 הקומות שבנה היום הועברו לידי המינהל, והוא מסר אותן לניהולו של משרד מבקר המדינה. המבנה נרשם על פי שווי הוגן נכון ליום 1 ביוני 2004. השווי הוגן הוערך ב-102,686 אלפי ש"ח. שליש מעלות המבנה יוחס לקרקע.

המבנה בחיפה: המבנה נבנה בשנת 1930 ועבר תהליך שימור על ידי המשרד. העלות בסך 4.2 מיליון ש"ח ששילם המשרד על פי הערכת שווי הנכס טרם השימור, יוחסה לקרקע. עלויות השימור והשיפוץ, שהסתכמו בכ-26,395 אלפי ש"ח, יוחסו למבנה.

עלויות נוספות שנוספו בשנים האחרונות משקפות שיפורים ושיפוצים במבנים.

(2) **ריהוט וציוד משרדי:** כוללים את עלויות הספרייה המקצועית.

(3) **נכסי אבטחה:** כוללים בין היתר ציוד אבטחה לכספות, שיפורי אבטחה למערכת הדלתות וציוד עזרה ראשונה.

**משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור**

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 6 - נכסים בלתי מוחשיים, נטו

ליום 31 בדצמבר			
2018	2019		
סך הכול	סך הכול	נכסים בפיתוח (2)	תוכנה ופרויקטי מחשוב (1)
באלפי ש"ח			
44,066	51,552	1,939	49,613
8,857	6,380	1,849	4,531
(1,371)	-	(530)	530
<u>51,552</u>	<u>57,932</u>	<u>3,258</u>	<u>54,674</u>
11,350	17,186	-	17,186
5,836	6,780	-	6,780
<u>17,186</u>	<u>23,966</u>	<u>-</u>	<u>23,966</u>
<u>34,366</u>	<u>33,966</u>	<u>3,258</u>	<u>30,708</u>

עלות
יתרה ליום 1 בינואר
תוספות במהלך השנה
העברת נכס בפיתוח לנכס בר פחת
יתרה ליום 31 בדצמבר

פחת שנצבר
יתרה ליום 1 בינואר
תוספות במהלך השנה
יתרה ליום 31 בדצמבר

עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר

(1) פרויקטי מחשוב כוללים:

"רשת חדשה - תקשורת ואבטחת מידע", מערכת מינהל - ERP, מערכת לניהול תלונות הציבור (מנת"ה), אתר אינטרנט, מערכת בנושא מימון מפלגות, פורטן ארגוני, יישום מערכת התאוששות ומערכת מעקב אחר ליקויים ופרסום ליקויים.

(2) נכסים בפיתוח כוללים:

א. יתרה ליום 1 בינואר 2019: מערכת ניהול מסמכי ביקורת, מערכת גיוס אלקטרוני חיצוני ופורטל ספקים.
ב. תוספות במהלך השנה: מערכת ניהול מסמכי ביקורת, מערכת גיוס אלקטרוני חיצוני, מערכת מטלות, מודול ניהול הצהרות שרים ב-D2, מערכת תוכניות עבודה ומערכת הדרכה.
ג. העברת נכס בפיתוח לנכס בר פחת: פורטן ספקים.

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
באלפי ש"ח	
25,713	24,511
4,079	3,049
447	1,650
1,539	1,413
31,778	30,623

הפרשה לחופשה (1)
הוצאות לשלם
ספקים וזכאים בארץ
חוי"ז חשב כללי

(1) הפרשה לפדיון יתרת ימי חופשה בוצעה בגין כל עובדי המשרד בעלי יתרת ימי חופשה, כמכפלה של ערך יום חופשה ומספר ימי החופשה, עד תקרה של 55 ימים לעובד המועסק חמישה ימים בשבוע או 65 ימים לעובד המועסק שישה ימים בשבוע (מספרי ימים מרביים שזכאי להם עובד בפרישה בהתאם להוראת התקשי"ר).

אשר לעובדים שקיבלו אישור לצבירת ימי חופשה מעל התקרה, החישוב נעשה לפי יתרת ימי החופשה עד תקרה של 140 יום.

נוסף על האמור לעיל, העובדים זכאים לצבירת ימי חופשה בגין שעות נוספות כדלקמן:

חופשה בשעות נוספות - מאגר מוגבל: ימי החופשה תמורת עבודה בשעות נוספות נרשמו בחשבון חופשת העובד בנפרד ועומדים לרשותו לשימוש כימי חופשה או כפדיון חופשה בסיום שירותו. על ימים אלה חלה הגבלת צבירה: לא יותר מ-30 ימים עבור כל תקופת השירות.

חופשה בשעות נוספות - מאגר חורג: יתרה של שעות נוספות שהומרו לחופשה בטרם נקבעה התקרה המרבית לצבירת שעות נוספות שהומרו לחופשה (במאגר חורג המעיד על יתרת חופשה של יותר מ-30 ימים לא ניתן לצבור ימים נוספים על היתרה הרשומה, אלא רק לנצל ימים או להמתין לפדיונם בצאת העובד לגמלאות או בעת אירוע מזכה). ניצול ימים מהמאגר החורג אפשרי רק בתנאי שהעובד לא צבר ימים במאגר המוגבל ל-30 ימים.

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 8 - התחייבויות בגין זכויות עובדים

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
באלפי ש"ח	
15,601	17,226
35,194	36,360
50,795	53,586

התחייבות לפיצויי פיטורין (1)

התחייבויות לפיצוי בעד חופשת מחלה שלא נוצלה (2)

(1) התחייבות לפיצויי פיטורין

פנסיה צוברת

התחייבויות בגין סיום יחסי עבודה כוללות התחייבות להשלמת פיצויי פיטורים בשיעור 2.33% מהשכר לכל שנת עבודה עבור כל העובדים שאינם כלולים בפנסיה תקציבית. חישוב ההתחייבות נעשה מטעמי שמרנות, שכן יש נסיבות של סיום עבודה אשר אינן מחויבות בהשלמה כאמור.

בהתאם לחוקי העבודה וההסכמים הקיימים, מרבית ההתחייבויות בגין פיצויי פיטורים מכוסות על ידי הפקדות שוטפות לקופות הגמל (כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005). אלה כוללות קרנות פנסיה, קופות גמל לקצבה שהן קופות ביטוח וקופות גמל אישיות לפיצויים (להלן - קופות הגמל), בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963. סכומי הצבירה בקופות הגמל נרשמים על שם העובד. קופות הגמל מקבלות עליהן את חבות המשרד הנובעת מהסכמי העבודה ומשחררות את המשרד מתשלומים נוספים. יתרת ההתחייבות הכלולה בדוחות הכספיים הוערכה כאמור באופן שמרני, כך שכל העובדים יהיו זכאים להשלמת פיצויי פיטורים.

פנסיה תקציבית

התחייבות המשרד בגין פנסיה תקציבית מכוסה על ידי מינהלת הגמלאות שבמשרד האוצר. ההכרה בהוצאות בגין עובדי המשרד נרשמת כנגד קרן הון המוצגת בדוח על השינויים בהון, ואינה משפיעה על יתרת ההתחייבות בגין סיום יחסי עבודה. על פי הוראת החשב הכללי, משנת 2012 נקבע חישוב העלות השנתית של ההטבה הרעיונית בגין עובדים הזכאים לפנסיה תקציבית בדוחות המשרד לכ-20.83% מעלות השכר הפנסיוני.

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

(2) התחייבויות לפיצוי בעד חופשת מחלה שלא נוצלה

התחייבות המשרד לתשלום פיצוי עבור ימי מחלה חושבה על פי הוראות התקשי"ר 33.27, ועל פי הנחיות החשב הכללי הקובעות כי הזכאים למענק הם עובדים המבוטחים בפנסיה תקציבית וכן עובדים המבוטחים בפנסיה צוברת והמועסקים באחד הדירוגים המיוצגים על ידי הסתדרות העובדים החדשה, שבעת סיום שירותם היו עובדים קבועים.

מספר ימי המחלה הניתנים לפדיון יהיה בהתאם לשיעור ניצול ימי המחלה של העובד הקבועים בהוראות התקשי"ר 33.27, וכמפורט להלן:

א. עובד שניצל יותר מ-65% מימי המחלה שנוקפו לזכותו אינו זכאי לפיצוי בעד ימי מחלה שלא ניצל.
ב. עובד שניצל פחות מ-36% מימי המחלה שנוקפו לזכותו זכאי לפיצוי בשיעור משכורת של 8 ימי מחלה בגין כל 30 ימי מחלה שצבר.

ג. עובד שניצל בין 36% ל-65% מימי המחלה שנוקפו לזכותו זכאי לפיצוי בשיעור משכורת של 6 ימי מחלה בגין כל 30 ימי מחלה שצבר.

שיעור הפיצוי נקבע לפי גילו של העובד וסוג הפנסיה שהוא מבוטח בה, בהתאם להוראות שלהלן:

- א. עובד בפנסיה תקציבית: מחושבת הפרשה על פי שיעור של 100%.
- ב. עובד בפנסיה צוברת מעל גיל 50: מחושבת הפרשה על פי שיעור של 100%.
- ג. עובד בפנסיה צוברת מתחת לגיל 50: מחושבת הפרשה על פי שיעור של 80%.

**משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור**

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 9 - שכר עבודה והטבות לעובדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2019
באלפי ש"ח	
* 229,837	234,253
8,128	20,474
* 13,297	12,390
251,262	267,117

- הוצאות בגין שכר עבודה (1)
הוצאות בגין פרישת עובדים (2)
הוצאות בגין תוכנית להטבה מוגדרת (3)

- (1) הוצאות השכר כוללות את עלויות העסקת העובדים ואת כל הזכויות הנלוות המגיעות להם בהתאם לחוקים והצווים השונים החלים על העובדים.
מצבת כוח האדם ביום 31 בדצמבר 2018 הייתה 533 עובדים, וביום 31 בדצמבר 2019 - 523 עובדים.
(2) הוצאות בגין פרישת עובדים כוללות הוצאות בגין שינוי בהתחייבויות לפיצויי פיטורין, לימי חופשה ולמענק מחלה בעת פרישה וכן הוצאות בגין מענקי פרישה והסתגלות.
(3) ראו ביאור 8(1) בדבר חישוב העלות השנתית לפנסיה תקציבית.

* מוין מחדש.

**משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור**

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 10 - הוצאות תפעוליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
באלפי ש"ח		
21,194	21,720	פחת והפחתות
13,952	13,966	שכר דירה
13,065	12,300	שמירה ואבטחה
12,027	11,682	תחזוקת מחשוב וציוד
7,754	8,072	דמי ניהול וניקיון
1,713	7,755	ביקורת ועריכת דוחות המבקר*
5,486	5,619	ארנונה ומים
2,506	2,412	תחזוקת כלי רכב
1,994	1,990	חשמל
626	536	אחרות
80,317	86,052	

* בשנת 2019 סעיף זה מכיל הוצאות ביקורת השלטון המקומי בסכום של 6,389 אש"ח, ביקורת הבחירות המקדימות וביקורת מימון הסיעות לכנסת וכן הוצאות עריכה, הפקה והפצה של דוחות המבקר.

ביאור 11 - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
באלפי ש"ח		
3,150	3,681	רווחת עובדים
2,446	3,456	שירותים מקצועיים
1,037	1,388	משרדיות, תחזוקה והובלה
232	1,289	אירוח ושיתוף פעולה בין-לאומי
864	1,212	הדרכה ואירועים
596	772	תקשורת
132	144	אחרות
30	23	תביעות
8,487	11,965	

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 12 - אירועים לאחר תאריך המאזן

בסוף שנת 2019 התפרץ נגיף הקורונה (COVID-19) בסין והחל להתפשט למדינות אחרות רבות בעולם, כולל ישראל. ביום 11 במרץ 2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על התפרצות נגיף הקורונה כמגיפה עולמית. מגיפה זו הביאה, מתחילת שנת 2020 ועד למועד אישור הדוחות הכספיים, לירידה בהיקפי הפעילות הכלכלית באזורים רבים בעולם, כולל בישראל. המדינה ומשרדי הממשלה עוקבים באופן שוטף אחר ההתפתחויות בארץ ובעולם בהקשר זה, בשים לב להנחיות הממשלה המתפרסמות מדי פעם בפעם, ובוחנים את השפעות התפשטות הנגיף לא רק במישור הבריאותי, אלא גם במישור הכלכלי, החברתי והארגוני.

להתפשטות נגיף הקורונה בישראל צפויות להיות השפעות רוחביות על פעילותה הכלכלית של המדינה, ובכלל זה על התקציב והפעילות של כלל משרדי הממשלה.

אשר למשרד, נבחנות השפעות ההתפשטות של נגיף הקורונה על יכולת המשרד לעמוד ביעדים שהוגדרו לו.

במישור הארגוני, נוכח אישור התקנות לשעת חירום וההנחיות הנגזרות מהן חל צמצום ניכר בכוח האדם אשר עבד במשרדים השונים. חלק מהעובדים מגיעים למשרדים, וחלקם עברו למתכונת של עבודה מהבית.

במועד אישור הדוחות הכספיים אין ביכולת המשרד להעריך באופן מהימן את ההשפעות של התפשטות נגיף הקורונה על הדוחות. להערכת המשרד, להמשך התפשטות הנגיף או בלימת ההתפשטות עשויות להיות השפעות נוספות, לרבות השפעות מהותיות, בהיבטים האמורים לעיל ואף בהיבטים אחרים.